

Til institutioner og organisationer,
der fremgår af vedlagte høringsliste

27. juni 2024

Ref. IMPE

J.nr. 24-010830

Høring over ændringer til bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringselskaber m.v.

Finanstilsynet sender hermed udkast til ændringer af bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringselskaber m.v. i høring.

1. Baggrund

De pensionsordninger og produkter, som livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser (herefter livsforsikringsvirksomheder eller virksomheder) udbyder og forvalter, spiller en vigtig rolle i forhold til mange danskeres forsørgelsesgrundlag f.eks. i alderdommen.

Finanstilsynet har gennem de senere år haft stort fokus på udviklingen på pensionsområdet, hvor en stor del af pensionsindbetalingerne nu går til ugaranterede produkter, herunder markedsrenteprodukter. Ved de ugaranterede produkter er risiciene overført til den enkelte kunde/det enkelte medlem (herefter kunde), og produktegenskaberne indebærer, at dårlige investeringsafkast og længere levetider får direkte konsekvenser for kundernes pensionsudbetalinger.

Det er vigtigt og Finanstilsynets forventning, at bestyrelserne i virksomhederne på baggrund af en afdækning af kundernes behov tager klart stilling til bl.a., hvor store udsving i pensionsudbetalingerne, kunderne skal kunne opleve, og til udbetalingsprofilen, herunder eventuelle målsætninger for inflationsregulering. Det er desuden vigtigt, at virksomhederne sikrer en governance og risikostyring, der støtter op om de valg, som er truffet.

Finanstilsynet har gennem de senere års løbende inspektionsaktiviteter konstateret, at der ofte ikke er truffet klare beslutninger om, hvilke produktegenskaber der skal kendetegne de produkter, som livsforsikringsvirksomhederne udbyder. Derudover har Finanstilsynet konstateret, at governance og risikostyring i forhold til de udbudte produkter generelt set kan forbedres.

På den baggrund vurderer Finanstilsynet, at der er behov for at tydeliggøre, at bestyrelsen som led i varetagelsen af den overordnede og strategiske ledelse af livsforsikringsvirksomheden har ansvar for at træffe beslutning om,

FINANSTILSYNET
Strandgade 29
1401 København K

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ERHVERVS MINISTERIET

hvilke produkter virksomheden skal udbyde, samt for at fastsætte de nærmere produktegenskaber og -karakteristika. Finanstilsynet ønsker derfor med ændringsforslaget at tydeliggøre, hvad det forventes, at bestyrelsen i livsforsikringsvirksomhederne skal tage stilling til i forhold til alle virksomhedens produkter. Det gælder herunder særligt de ugaranterede produkter, hvor kunderne bærer en risiko. Derudover er der behov for at skabe bedre klarhed over, hvordan virksomhederne skal inddrage de risici, som kunderne bærer, i risikostyringen. Finanstilsynet foreslår derfor en række tilpasninger i bekendtgørelse om ledelse og styring for forsikringsselskaber m.v. (herefter ledelsesbekendtgørelsen) i forhold til de produkter, som livsforsikringsvirksomhederne udbyder. Finanstilsynet ønsker hermed at sikre, at der findes et tydeligere reguleringsmæssigt udgangspunkt, som kan understøtte en god beskyttelse af forsikringstagerne.

Herudover foreslås det at foretage præciseringer i forhold til anvendelsesområdet for ledelsesbekendtgørelsens bilag 4 om IT-sikkerhed, da kravene for de fleste forsikringsselskaber i dette bilag pr. 17. januar 2025 bliver erstattet af fælles europæiske krav i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2022/2554 af 14. december 2022 om digital operationel modstandsdygtighed i den finansielle sektor (DORA-forordningen). jf. nærmere nedenfor.

Endelig foreslås det at ophæve de regler vedrørende nøglefunktioner, som i forbindelse med udskilningen af forsikringsområdet fra lov om finansiel virksomhed i 2023 blev overført fra ledelsesbekendtgørelsen til lov om forsikringsvirksomhed, jf. nærmere nedenfor.

2. De foreslåede ændringer

2.1. Vedr. produkter

De foreslåede tilpasninger er tænkt som en uddybning af allerede gældende krav vedrørende bestyrelsens ansvar, jf. § 95 i lov om forsikringsvirksomhed, og effektive former for virksomhedsstyring, jf. § 132 i lov om forsikringsvirksomhed.

Bestemmelsen i § 95, stk. 1, i lov om forsikringsvirksomhed indeholder krav til bestyrelsens overordnede og strategiske funktion med henblik på at sikre, at virksomheden drives betryggende. Dette omfatter bl.a. løbende stillingtagen til virksomhedens forretningsmæssige aktiviteter, risikoprofil og politikker m.v. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at fastlæggelse af virksomhedens forretningsmæssige aktiviteter skal ske indenfor virksomhedens formålsparagraf og indebærer, at bestyrelsen skal tage stilling til, hvilke forsikringsklasser og -produkter virksomheden skal udbyde.

Kravene til bestyrelsens ansvar og effektive former for virksomhedsstyring er nærmere reguleret af ledelsesbekendtgørelsen, der er udstedt i medfør af

bl.a. § 95, stk. 6, og § 132, stk. 2, i lov om forsikringsvirksomhed. Af forarbejderne til lov om forsikringsvirksomhed fremgår det, at formålet med reglerne er at sikre, at virksomhederne drives forsvarligt, og at der sikres en god håndtering af de risici, som virksomheden og dennes kunder er udsat for.

De foreslåede tilpasninger spiller sammen med kravene til produktgodkendelsesprocesser i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/2358 af 21. september 2017 vedrørende produkttilsyn og styring for forsikringsselskaber og forsikringsdistributører (herefter POG-forordningen) i den forstand, at de skaber klarhed for virksomhederne om samspillet mellem POG-kravene og bestyrelsens beslutninger om produkter og virksomhedens risikostyring af produkterne. Finanstilsynet ønsker således med de foreslåede tilpasninger at sikre en klar forventningsafstemning i forhold til ledelsens rolle og ansvar også i forhold til produktbeslutninger og risikostyring af de udbudte produkter, jf. nedenfor.

Udkastet indebærer, at det tydeligt fremgår af reguleringen, at bestyrelsen som led i den overordnede og strategiske ledelse af virksomheden skal beslutte, hvilke produkter virksomheden skal udbyde samt det enkelte produkts væsentligste egenskaber og karakteristika. Livsforsikringsvirksomheden skal sikre, at produkterne og deres egenskaber og karakteristika lever op til behovene, målene og karakteristikaene hos de kunder, som er målgruppe for produkterne, jf. POG-forordningen. Målgruppen og de behov m.v., som kendetegner målgruppen, skal afdækkes i virksomhedens POG-proces. Bestyrelsens beslutninger om produkterne skal derfor træffes med afsæt i det arbejde, som virksomheden, dvs. administrationen, gennemfører som led i POG-processen. Det er imidlertid ikke hensigten, at POG-processen dermed skal udføres i regi af bestyrelsen, men resultatet af virksomhedens produktgodkendelsesproces skal præsenteres og inddrages i bestyrelsens beslutninger om produkter.

Nedenfor gennemgås de foreslåede tilpasninger af ledelsesbekendtgørelsen.

Bestyrelsens fastlæggelse af produkter og produktegenskaber (§ 3, stk. 2, og bilag 1)

Det følger af forarbejderne til lov om forsikringsvirksomhed, som ledelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af, at bestyrelsen skal tage stilling til, hvilke produkter virksomheden skal udbyde. Endvidere følger det af forarbejderne, at reglerne om ledelse og virksomhedsstyring skal sikre en god håndtering af de risici, som virksomheden og dennes kunder er udsat for.

Det foreslås at indsætte et nyt stk. 2 i § 3 i ledelsesbekendtgørelsen, der tydeliggør, at bestyrelsen i livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser (herefter virksomheder), som led i varetagelsen af den overordnede

og strategiske ledelse af virksomheden skal beslutte, hvilke produkter virksomheden skal udbyde i overensstemmelse med bilag 1, samt fastsætte de nærmere egenskaber og karakteristika for produktet. Endvidere foreslås det, at det fremgår tydeligere, at beslutningerne for hvert produkt skal dokumenteres på en måde, så der er klarhed over de beslutninger, der er truffet. Dokumentation kan f.eks. ske i et særskilt dokument, der beskriver produktet, herunder de besluttede egenskaber og den besluttede styring af produktet.

Den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 2, om bestyrelsens forpligtelse til at træffe beslutning om de produkter, som virksomheden udbyder, og produkternes egenskaber og karakteristika foreslås uddybet nærmere i ledelsesbekendtgørelsens bilag 1. I bilag 1, nr. 2, nyt litra c, foreslås det tydeliggjort, at virksomhedernes forsikringspolitik skal indeholde overordnede anvisninger om de produkter, virksomheden ønsker at udbyde, herunder hvilke egenskaber der skal karakterisere produkterne. Det foreslås, at det tydeliggøres, at bestyrelsen for hvert produkt bl.a. tager stilling til, hvilken dækning produktet skal give, hvilke principper og rammer der skal gælde for de priser og de omkostninger kunden skal opkræves, hvilke investeringsmuligheder og investeringsprofiler der skal tilbydes, og hvilke elementer der skal være omfattet af en garanti. Bestyrelsen skal i den forbindelse sikre en klar stillingtagen til, hvilke risici der bæres af henholdsvis virksomheden og kunden.

Et klart defineret livsforsikringsprodukt, hvor kunden bærer investeringsrisikoen helt eller delvist, forudsætter en tydelig stillingtagen til den eller de investeringsprofiler, der skal udbydes for produktet. Beslutning om investeringsprofil indebærer fastlæggelse af produktets investeringsmæssige målsætning samt de investeringsstrategier og -teknikker, der skal understøtte, at målsætningen opnås. I et livsforsikringsprodukt, hvor kunden selv vælger de konkrete fonde, puljer og investeringer, skal bestyrelsen tage stilling til de investeringsmuligheder, der skal være til rådighed for kunden.

Endvidere foreslås det tydeliggjort, at bestyrelsen for produkter med løbende pensionsudbetalinger skal tage stilling til, hvilke målsætninger der i forventning skal gælde for udbetalingsforløbet, herunder i forhold til udbetalingsprofilen, eventuelle målsætninger om at inflationsregulere, hvilke eller hvor store risici der kan accepteres for pensionsudbetalingerne, og hvilken stabilitet der skal karakterisere pensionsudbetalingerne i hele udbetalingsforløbet.

Et veldefineret produkt giver et godt udgangspunkt for virksomhedens risikostyring og den kommunikation, der skal gives til kunderne. De foreslåede bestemmelser har bl.a. til formål at sikre, at bestyrelsen tager stilling til produkterne i en så tilstrækkelig grad, at produkterne og de dertilhørende egenskaber og karakteristika er så veldefinerede, at de kan danne grundlag for virksomhedens styring af produktet.

Begrebet produkt skal forstås bredt. Begrebet dækker over forskellige produkttyper mv. udbudt af livsforsikringsvirksomheder, herunder både opsparelementerne, uanset om der er tale om et gennemsnitsrente- eller markedsrenteprodukt, og de forskellige forsikringsdækninger, uanset om virksomheden har valgt, at visse af de udbudte produkter udbydes som skadesforsikringsprodukter.

Finanstilsynet er opmærksom på, at nogle virksomheder sælger deres produkter som en samlet pakke, selvom der isoleret set er tale om forskellige typer produkter og dækninger. Forslaget indebærer, at bestyrelsen skal forholde sig til både den samlede pakke og de enkelte elementer, som denne består af, dvs. de forskellige produkter/dækninger. Sammensætningen og indholdet af sådanne pakker kan dermed ikke overlades til administrationen, da det vil indebære, at beslutning om produkter og produkttegenskaber ikke er forankret i bestyrelsen.

Inddragelse af kundens risici i politikker, retningslinjer, kontrolmiljøet, risikostyringssystemet m.v. (§ 5, stk. 1, § 8, stk. 1, nr. 1, § 18, § 23, stk. 1, nr. 4, samt bilag 2)

I den gældende regulering i lov om forsikringsvirksomhed og i ledelsesbekendtgørelsen omkring virksomhedens risikostyring er det overvejende udgangspunkt, at kravene relaterer sig til styringen af virksomhedernes egne risici. Det følger imidlertid af forarbejderne til lov om forsikringsvirksomhed, som ledelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af, at reglerne om ledelse og virksomhedsstyring har til formål at sikre, at virksomhederne drives forsvarligt, og at der sikres en god håndtering af de risici, som virksomheden og dennes kunder er udsat for.

Lov om forsikringsvirksomhed fastsætter bl.a. i § 128, at gruppe 1-forsikrings-selskaber skal have en risikostyringsfunktion. Af forarbejderne til bestemmelsen følger det, at risikostyringsfunktionen er med til at sikre, at virksomhederne løbende understøtter en tilstrækkelig styring af relevante risici, og at det bl.a. forudsætter, at der er etableret et set up, der kan tilskynde til at identificere, måle, styre, overvåge og rapportere om risici med henblik på at understøtte en god risikostyring af virksomhedens og kundernes risici. Virksomhedernes risikostyring bør derfor inddrage alle de risici, som de udbudte produkter medfører, herunder de risici som kunderne bærer i overensstemmelse med aftalerne. Dvs. at virksomhedernes styring også skal tage relevante risici i betragtning fra kundernes perspektiv.

Det foreslås, at der i en række bestemmelser sker en tydeliggørelse af de forventninger, der er til virksomhedernes inddragelse af de risici, der bæres af kunderne. Bl.a. tydeliggøres det i § 5, stk. 1, og § 8, stk. 1, nr. 1, at bestyrelsen ved henholdsvis udarbejdelsen af relevante politikker og fastlæggelsen af retningslinjerne til direktionen skal tage højde for de risici, der bæres

af kunderne. Det foreslås ligeledes i § 18, at risikostyringssystemet og -funktionen skal tage højde for de risici, som bæres af kunden. Tilsvarende foreslås i § 23, stk. 1, nr. 4, om virksomhedens kontrolmiljø. Desuden foreslås det at tydeliggøre, at bilag 2 om investeringsområdet finder anvendelse på investeringsmæssige risici, hvad enten de bæres af virksomheden eller kunden. Det tydeliggøres, at bestyrelsen i retningslinjerne for investeringsområdet skal sætte grænser samlet og enkeltvis for rente-, aktie-, valuta-, råvare-, ejendoms-, modparts-, kredit- og koncentrationsrisici, samt risici ved investeringer i alternative aktiver, uanset om risici bæres af virksomheden eller kunden, medmindre kunden selv vælger konkrete fonde, puljer og investeringer.

Finanstilsynet ønsker med de foreslåede bestemmelser at tydeliggøre, at virksomhederne skal sikre, at der sker tilstrækkelig styring af alle risici forbundet med virksomhedernes produkter, hvilket også omfatter de risici, som kunderne bærer ifølge de indgåede aftaler. God governance forudsætter således styring i overensstemmelse med de beslutninger, bestyrelsen har truffet i forhold til produktet, og det, som kunderne er stillet i udsigt.

Løbende overvågning og analyse af kundernes risici (bilag 6)

Det fremgår af forarbejderne til lov om forsikringsvirksomhed, som ledelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af, at reglerne om ledelse og virksomhedsstyring skal sikre en god håndtering af de risici, som virksomheden og dennes kunder er udsat for.

Det foreslås tydeliggjort i bilag 6, nr. 2, nyt litra e, at bestyrelsen som en del af risikostyringspolitikken, hvor det er relevant, skal fastsætte målsætninger, risikotolerancegrænser eller lignende for udsving i pensionsudbetalingerne i udbetalingsforløbet.

Det foreslås endvidere i bilag 6, nyt nr. 9, at virksomhederne – som led i sin risikostyring og for at understøtte forpligtelsen til løbende at overvåge sine markedsførte produkter, dvs. med henblik på at vurdere, om det enkelte produkt stadig lever op til målgruppens behov, karakteristika og mål – hvor det er relevant løbende skal foretage kort- og langsigtede scenarieanalyser, der belyser alle relevante risici fra kundens perspektiv, herunder risici forbundet med udbetalingsforløbet. Det foreslås endvidere, at virksomhederne, hvor relevant, skal foretage omvendte stresstests, der fører til, at pensionsudbetalingerne falder ned til de besluttede målsætninger, risikotolerancegrænser eller lignende, jf. den foreslåede bestemmelse i bilag 6, nyt nr. 10.

Det gælder som overordnet princip, at det er bestyrelsens henholdsvis direktionens ansvar at træffe foranstaltninger, der er tilstrækkelige til, at virksomheden drives betryggende. I forhold til målsætninger, risikotolerancegrænser eller lignende for udsving i pensionsudbetalingerne i udbetalingsforløbet samt

scenarieanalyser og stress test er det derfor i første omgang virksomheden, der skal tage stilling til behovet for og omfanget af relevante og passende stresstests til at belyse kundernes risici.

Finanstilsynet finder, at sådanne målsætninger, risikotolerancegrænser eller lignende for udsving i pensionsudbetalingerne i udbetalingsforløbet særligt vil være relevante i forhold til ugaranterede produkter med løbende pensionsudbetalinger. Det vil typisk dække markedsrenteprodukter, men også gennemsnitsrenteprodukter med garantier af en helt uvæsentlig karakter, fx betinget garanteret og ubetinget garanterede produkter med meget lave garantiniveauer. Herudover kan der være tale om tab af erhvervsevneprodukter, hvor ydelsen er ugaranteret og langtløbende. For sådanne produkter vil det ligeledes være relevant at gøre brug af analyser og stresstest i den løbende risikostyring. Derimod vil sådanne analyser og stresstest ikke altid være relevante i forhold til produkter med en nærmere fastsat sumudbetaling.

Endelig foreslås det tydeliggjort i bilag 6, nyt nr. 11, at analyser og stresstests skal være baseret på passende, anvendelige og relevante aktuarmæssige og statistiske teknikker samt aktuelle og troværdige oplysninger og realistiske antagelser. Kravet er ikke til hinder for, at der kan anvendes rimelige approksimationer i den løbende risikostyring. I bilag 6, nr. 15 (før nr. 12), foreslås det desuden at fastslå, at den ansvarlige for risikostyringsfunktionen skal sikre, at også risici, som bæres af kunden, skal identificeres, måles, overvåges, styres og rapporteres korrekt.

Kravene vedr. målsætninger, risikotolerancegrænser eller lignende for udsving i pensionsudbetalingerne i udbetalingsforløbet samt brugen af scenarieanalyser og stresstest foreslås fastsat i bilag 6 om risikostyringssystemet, risikostyringsfunktionen og vurdering af egen risiko og solvens. Dette sker for at understøtte det generelle udgangspunkt, hvorefter risikostyringsfunktionen er med til at sikre, at virksomheden løbende understøtter en god risikostyring af virksomhedens og kundernes risici og har det overordnede ansvar for at have det samlede overblik over virksomhedens risici. I mange tilfælde vil det dog i praksis være sådan, at aktuarfunktionen i forhold til de forsikringstekniske områder leverer input til risikostyringsfunktionen, som har overordnet ansvar for at overvåge alle risici mm. Virksomhederne har en vis frihed til at beslutte den organisering, som, de finder bedst, understøtter virksomhedens forretningsmæssige aktiviteter.

Tilgangen, hvor der i risikostyringspolitikken specificeres risikotolerancegrænser, følger det samme princip, som allerede gælder for fastsættelse af risikotolerancegrænser for alle relevante risikokategorier i litra d) i bilag 6, pkt. 2. Det er altså forventningen, at der i fastsættes nogle overordnede risikotolerancegrænser baseret på de aftaler, der er indgået med kunderne, som indrages i overvågningen og risikostyringen af produkterne.

2.2. Vedr. bilag 4 om IT-sikkerhed

Det foreslås at ophæve ledelsesbekendtgørelsens bilag 4 om IT-sikkerhed for så vidt angår de forsikringsselskaber, der pr. 17. januar 2025 omfattes af fælles europæiske krav i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2022/2554 af 14. december 2022 om digital operationel modstandsdygtighed i den finansielle sektor (DORA-forordningen).

DORA-forordningen omfatter gruppe 1-forsikringsselskaber, men ikke gruppe 2-forsikringsselskaber, der således ikke blive omfattet af DORA-forordningen, men fortsat vil være omfattet af kravene i bilag 4 om IT-sikkerhed.

For at afspejle den ændring, der sker i januar 2025, foreslås det at tilpasse § 1 om bekendtgørelsens anvendelsesområde. Konkret foreslås der et nyt stk. 6, der fastsætter, at bilag 4 alene finder anvendelse for gruppe 2-forsikringsselskaber. Ændringen vil gælde pr. 17. januar 2025, hvor DORA-forordningen træder i kraft.

2.3. Vedr. bestemmelserne om nøglefunktioner

Med lov om forsikringsvirksomhed blev det besluttet, at visse af de gældende bestemmelser i ledelsesbekendtgørelsen vedr. nøglefunktioner skulle overføres til loven for at bidrage til at give et bedre overblik over de krav, der gælder til indretning og styring af et forsikringsselskab. Visse af ledelsesbekendtgørelsens bestemmelser blev derfor indarbejdet i loven uden egentlige materielle ændringer.

Det foreslås at ophæve de pågældende krav i ledelsesbekendtgørelsen, så kravene fremadrettet alene findes i lov om forsikringsvirksomhed. Der er tale om § 17, der findes i lovens § 126, § 18, stk. 2, der nu findes i lovens § 128, § 19, stk. 2, der nu findes i lovens § 129, § 20, der nu findes i lovens § 130 samt § 21, der nu findes i lovens § 131.

3. **Ikrafttrædelse**

De foreslåede ændringer skal træde i kraft den 1. januar 2025.

Dog skal den foreslåede ændring, hvorefter ledelsesbekendtgørelsens bilag 4 om IT-sikkerhed alene skal finde anvendelse for gruppe 2-forsikringsselskaber, først træde i kraft den 17. januar 2025, hvor DORA-forordningen træder i kraft.

- - - 000 - - -

Finanstilsynet beder om eventuelle bemærkninger til de foreslåede ændringer senest den 30. august 2024.

Spørgsmål til præhøringen kan rettes til undertegnede på e-mail tas@ftnet.dk og telefon 33 55 82 14.

Med venlig hilsen

Tanja Asskildt
vicekontorchef